

ROBOTLAR ÇAĞINDA GAZETECİLİK

Gülcennet ÖZTÜRK ÇELEBİ
Çukurova Üniversitesi, Türkiye
gulcennetozturk@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-5656-7351>.

<i>Atf</i>	Öztürk Çelebi, G. (2024). "ROBOTLAR ÇAĞINDA GAZETECİLİK". İletişim Çalışmaları Dergisi, 10 (2), 138-152.
------------	--

Geliş tarihi / Received: 6 Mayıs 2024

Kabul tarihi / Accepted: 19 Mayıs 2024

DOI: 10.17932/IAU.ICD.2015.006/icd_v010i2002

ÖZ

İletişim ekosistemini benzersiz bir noktaya taşıyan ağ tabanlı uygulamalar haberin dönüşümünde de büyük bir etkiye sahiptir. Yakın bir zamanda, ana akım medyaya alternatif oluşturan sosyal ağlar tartışma konusuyken, bugün bizzat haberi yazanın biyolojisi üzerine bir tartışma yaşamak mümkündür. Çünkü artık haberin nerede yayınlandığından ziyade kimin tarafından yayınlandığı da bir meseledir. Bunun en temel nedeni de robotların haber anlatısına uzanan var olma yolculuğudur. Bu çalışma da yapay zekâ uygulamalarının desteklediği robot gazeteciliğine odaklanmakta ve bu gazetecilik türünün olumlu ve olumsuz yanlarını saptamaktadır. Robot gazeteciliğinin tüm bu yönleri, rastgele örnekleme seçilen, konuya ilişkin çalışmaların yanı sıra, internet sitelerinde yer alan haber ya da değerlendirmelerde yer alan saptamalardan derlenmiştir. Çalışmada, insansız bir gazetecilik anlayışına tekabül eden robot gazeteciliğine yer veren medya organlarına da değinilmektedir. Yapay zekanın gazetecilik alanına olan etkisini saptamayı amaçlayan çalışma, robotların dönüştürmeye başladığı yeni dünyada gazeteciliğin nasıl konumlandığını göstermesi açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Robot Gazeteciliği, Yapay Zekâ, İnsansız Gazetecilik.

JOURNALISM IN THE AGE OF ROBOTS

ABSTRACT

Today Network-based applications that bring the communication ecosystem to a unique point also have a great impact on the transformation of news. While in the recent past social networks that provide an alternative to the mainstream media were the subject of debate, today it is possible to have a debate on the biology of the news writer himself. Because it is now a problem of who publishes the news rather than where it is published. The main reason of this is the journey of robots to exist in the news narrative. The study focuses on robot journalism supported by artificial intelligence applications and identifies the positive and negative aspects of this type of journalism. All these aspects of robot journalism have been compiled from randomly sampled studies on the subject, as well as news or evaluations on websites. The study, aims to determine the impact of artificial intelligence on the field of journalism, is important in terms of showing how journalism is positioned in the new world that robots have started to transform

Keywords: Robot Journalism, Artificial Intelligence, Journalism.

GİRİŞ

İnsan, yaşadığı çevrenin doğal olanaklarıyla başlattığı iletişim serüvenini bugün teknolojinin de yardımıyla benzersiz bir noktaya taşımıştır. İnsanın giderek kalabalıklaşan bir toplum içerisinde sürdürdüğü varlığı, siyasal, toplumsal ve ekonomik sistemlerin dönüşmesine neden olmuş, bu durum da kaçınılmaz olarak haberleşme kavramını etkilemiştir. Kamuya haber aktarmanın en etkili yolu olan gazetecilik, günümüzde robotlar çağına doğru bir evrim geçirmiştir. Teknolojik olarak geldiğimiz noktada gazetecilik meslek olarak varlığını sürdürmeye devam ederken “gazeteci” dediğimiz aktörün haber içerisindeki rolü değişmeye başlamıştır. İnsan gazeteciler bazı alanlarda haberden el çekerken onun boş bıraktığı yere robotlar konumlanmaktadır.

İletişimin evrimi artık gerçeğin sınırlarını değiştiren bir anlayışa

tekabül etmektedir. Bugün gerçek ve sanalın birleştiği Metaverse kavramı hayatımıza dahil olmuştur. Sanal, artırılmış ve karma gerçeklik teknolojileri, insanlara bir arada oldukları bir deneyimin (Türksat Bilişim, 2022) yollarını açmaktadır. Gerçekliğin sanalın içerisine karıştığı böyle bir dünyada haberin geleneksel bir gerçekçilik anlayışıyla varlığını sürdürmesini beklemek de olanaksız bir hale gelmiştir. Dolayısıyla bu dönüşümler haber ve gazetecilik kavramları üzerinde de etkilidir.

Bir zamanların büyük tirajlı gazeteleri bugün artık tarihi birer belge olma yolunda ilerlerken, profesyonel gazetecilik kendine sosyal medyada var olacak alanlar açmaktadır. Hatta gazeteciler çoğunlukla, medya kuruluşlarından ayrılarak bağımsız bir biçimde ve çeşitli platformlar aracılığıyla kanallar oluşturmakta ve bu kanallardan kamuya seslenerek haber içerikleri üretmektedir. Gazetecilik bu denli dönüşmüşken, bu dönüşümün haber yazımı üzerinde de elbette etkileri bulunmaktadır.

İnsanlığın sanal gerçekliğe uzanan iletişim devrimi, uzun ve zorlu mücadelelerle dolu bir sürecin sonucudur. Bir zamanlar okyanus altına döşenen kabloların iletişimde devrim kabul edildiği, haberin aktarım sürecinin günleri, hatta ayları bulabildiği dünya düzeni günümüzde nostaljik bir tarih sayfasına dönüşmüş, mektupların, telgrafların var olduğu iletişim evreni yerini ağ tabanlı uygulamalarla anlık olarak milyonlarca insana ulaşılabilen bir düzene bırakmıştır. Böyle bir düzenin içerisinde haber kavramı da elbette bir dönüşüm geçirmektedir. Bu düzende yalnızca gazeteciler değil, profesyonel mesleği gazetecilik olmayan bireyler de sosyal medya aracılığıyla haber üretim sürecine dahil olabilmektedir. Gazeteciler bir anlamda mesleklerini, haber üretimi konusunda profesyonel olmayan yurttaşlarla paylaşmaktadır. Ama bunun da ötesinde haberin paylaşıldığı aktörlere bir de robotlar eklenmiştir.

Yeni dünya hızın son derece önemli olduğu bir iletişim evrenidir. Sınırsız bir veri akışının bulunduğu bu evrende, haber açısından zaman yönetimi kavramı ortaya çıkmaktadır. Bu açıdan binlerce verinin, ya da haberin anında düzenlenmesi ve kamuya aktarılması önem kazanmaktadır. Günümüzde bu alan yapay zekâ destekli robotların da yardımıyla doldurulmaya başlanmıştır.

“Bir bilgisayarın veya bilgisayar kontrollü bir robotun zeki canlılarla ilişkilendirilen görevleri yerine getirme kabiliyeti” olarak tanımlanabilen Yapay zeka (Artificial intelligence - AI) akıl yürütme, genelleme yapma gibi insanlara özgü zihinsel süreçlerle donatılmış (Copeland, Britannica, 2024) projelerde kullanılabilir. Bu kabiliyet pek çok sektörde olduğu gibi gazetecilikte de kullanılmaya başlanmış ve ortaya robot gazeteciliği kavramı çıkmıştır.

İnsan ögesinin yavaş yavaş haberin belli alanlarından çekilmeye başlamasıyla ortaya çıkan robot gazeteciliği, haberi yazanın biyolojisini de sorgulatmaktadır. Artık bazı haberler bir canlının elinden değil, bir robotun üretiminden çıkarak kamuya aktarılmaktadır. Ancak robot gazetecilerin varlığı başka bir tartışma doğurmakta ve duygudan yoksun robotların, haber alanında gazetecilerin yerini ne kadar alabilecekleri sorgulanmaktadır.

Bugün robotlara uzanmış olan habercilik tarihi, haberin aktarım biçimi açısından uzun bir yol katederek bugünlere ulaşan teknolojik yeniliklerin bir sonucudur. Henüz internetin olası varlığının hayal bile edilmediği yüzyıllarda haber kamuoyuna yaprak yaprak aktarılmış ve zaman içinde iletişim araçlarının gelişme göstermesiyle büyük bir dönüşüm yaşamıştır. Bu dönüşüm her iletişimsel yeniliğin, kendinden sonra gelenleri öncelmesiyle mümkün olabilmektedir.

Gazetelerin öncülerini oluşturan haber yapraklarının yanı sıra Roma İmparatorluğu döneminde karşımıza çıkan ve siyasal ya da günlük önemli olayların halka duyurulduğu Acta Diurna, Acta Senatus ve Acta Publica'ların da gazetelerin öncülerinden sayıldığını belirtmek gerekmektedir. Zamanla gelişme gösteren ve bir zamanlar kamuoyunun bilgilendirilmesi açısından gazeteler çok büyük bir öneme sahipken bugün bu durumun değiştiğini söylemek mümkündür. İçinde bulunduğumuz zaman diliminde artık gazetelerin vazgeçilmez bir öneme sahip olduğu dönemler geride kalmış ve haber ağ tabanlı uygulamaların üzerinden halka ulaştırılan bir şekle evrilmiştir. Bugün haberin aktarım biçimi değişirken, haberin bizzat yazım şekli üzerinde de birtakım değişim ve dönüşümler yaşanmaktadır. Bu dönüşümlerin en önemlisi hiç kuşkusuz robotlar gazeteciler tarafından gerçekleştirilmektedir. Robot gazeteciler artık ulusal ve uluslararası yayın organlarında faaliyet göstermeye başlamıştır. Bu

kapsamda çeşitli basın yayın organlarında, bazı kategorilerdeki haberler robot gazeteciler tarafından yazılmaktadır. Bu kapsamda, bu çalışma robot gazeteciliği kavramına odaklanmakta ve bu gazetecilik türünü, uygulama alanlarını da göz önünde bulundurarak, olumlu ve olumsuz yanlarıyla ele almaktadır.

ROBOT GAZETECİLİĞİNE KISA BİR BAKIŞ

Her teknolojik yenilik bir yandan insan yaşamını kolaylaştırmakla beraber, diğer yandan insana ve yeniliğin uygulandığı alana dair bazı olumsuz durumların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu kapsamda yeni nesil bir gazetecilik anlayışı oluşturan ve habere insansız bir uygulama alanı ekleyen robot haberciliğinin de elbette olumlu ve olumsuz bazı yanları bulunmaktadır. Örneğin haberin hızlı oluşturulması ve kamuoyuna aktarılması açısından büyük bir kolaylık sağladığı düşünülen bu gazetecilik türü, robotlardaki duygu yoksunluğu ya da haberin denetime ihtiyaç duyması nedeniyle de eleştiri konusu olmaktadır. Ancak olumlu ve olumsuz bu yaklaşımlara rağmen, bu gazetecilik türü artık uygulamaya geçmiş durumdadır. Dolayısıyla bu türü reddetmek yerine, olumlu taraflarını kabullenip, olumsuz yanları üzerinde de iyileşme, düzetme, etik problemleri giderme yönünde bir irade göstermek daha sağlıklı bir yaklaşım olacaktır. Çünkü hayatın pek çok alanında varlık göstermeye başlayan robotlar artık zirvelere katılıp, burada basının sorularını yanıtlayacak kadar gelişme göstermiştir.

Haber araçlarındaki çeşitlenmeler, teknolojik gelişmelerin birer uzantısı olarak haberleşme tarihi içerisindeki yerini almıştır. Bu durum aynı zamanda haberin ulaştırılabilirliği üzerinde de etkilidir. İnternetin yaygınlaşmasıyla beraber, sosyal medyanın haber üzerindeki devrimsel etkilerinden bahsedilirken, bugün haberin nasıl aktarıldığı değil, kimin tarafından yazıldığı da konuşulmaktadır. Çünkü haber, teknolojik anlamda biyolojik bir evrim geçirmektedir. Artık bazı haberler, robot gazeteciler tarafından yazılmaktadır.

İnsanlığın geleceği üzerinde derin etkileri olabileceği öngörülen yapay zekâ uygulamaları hayatın her alanında kendini göstermeye başlamış ve “sesli asistanlar, dil çevirileri, öneri sistemleri, navigasyon, sosyal

güvenlik, sağlık hizmetleri, e-ticaret” (T. C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi) gibi alanlarda kullanılmaya başlanmıştır.

Yapay zekâ terimi Alan Turing’in makinelerin düşünebileceğine yönelik yaklaşımıyla başlamış, ardından 1956 yılında gerçekleştirilen yapay zekâ konferansında John McCarthy tarafından ilk kez kullanılmıştır (T. C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi). Yapay zekâ kavramı insan hayatını kolaylaştırmayı amaçlamakta ve özellikle sosyal medya platformlarında yüz tanıma, görüntü üretimi, etiketleme, yazı düzeltme gibi önerilerle bazı faydalar sağlamaktadır. Ancak bu kolaylıklar bugün yalnızca sanal bir düzlemde kalmamakta ve robotların bedensel bir gerçeklik kazanarak, kamuoyunun karşısına çıkabildiği bir düzlemde var olmaktadır.

Yapay zekayla varlık gösteren ancak fiziksel bir bedene de kavuşarak varlığı somutlaşan robotlar, bugün küresel zirvelere katılmakta ve basın çalışanlarının karşısına çıkarak merak edilen sorulara yanıt vermektedir. Bu zirvelerden biri 2023 yılında gerçekleşmiş ve Birleşmiş Milletler tarafından, Cenevre’de düzenlenen zirveye katılan Sophia, Ameca, Ai-Da gibi insansı robotlar ‘dünyayı insanlardan daha iyi yönetebileceklerini’ (Engür, 2023) iddia ederek hayli özgüvenli yanıtlar vermişlerdir. Dünyayı yönetme üzerine fikir üretebilen robotların, artık haberi yönetme uğraşı içerisinde olması da son derece olağandır.

Robot gazeteciliği, algoritmalar tarafından yazılan haberleri kapsayan bir habercilik türünü ifade etmektedir. Bu türde veriler bir yazılım aracılığıyla habere dönüştürülmektedir. Bu habercilik türü otomatik, otomize, algoritmik (Pınarbaşı ve Astam, 2020, s. 2680) olarak da isimlendirilmektedir. Robot gazeteciliğinde haberler yapay zekâ aracılığıyla otomatik olarak oluşturulmakta, programlar vasıtasıyla verilerin analizi, düzenlenmesi ve sunumu gerçekleştirilmektedir. Algoritmalar büyük miktardaki veriyi seçip (Bhattacharya, 2021) tüketime hazır hale getirmekte ve gazetecilerin iş yükünü hafifletme potansiyeli taşımaktadır.

OLUMLU YÖNLERİ KAPSAMINDA ROBOT GAZETECİLİĞİ

Makinenin insan yaşamına dahil oluşu, kapitalist sistemlerin güçlenmesinin en önemli dayanaklarından biridir. Makineyle beraber hızlanan seri

üretim kavramı dünya üzerindeki pek çok alanda değişim ve dönüşümün yaşanmasının yolunu açmış ve kültürel değişimlerin hızlanmasına neden olmuştur. Benzer bir makineleşmenin artık gazetecilik sektörü için de konuşulması mümkündür. Yapay zekayla beraber insanların yerini, seri üretimle haber oluşturabilecek robotlar almakta bu durum ise olumlu ve olumsuz bazı yanların ön plana çıkmasına neden olmaktadır.

Robot gazeteciliğinin en önemli avantajlarından biri olayların kısa bir süre içerisinde metne dökülebilmesidir. ABD seçimlerinde yüzlerce makale üreten robotlar, spora yönelik etkinlikler ve hava durumuna yönelik haberlerde de kullanılabilir. Böylece verimliliğin artması ve gazetecilerin daha karmaşık konulara odaklanabilmesi mümkün olabilmektedir. Ayrıca gazetecilere içerik hazırlama konusunda zaman kazandırabilmesi de stres (Carro, 2018) faktörünün azalmasına neden olma potansiyeli barındırmaktadır. Öte yandan bu gazetecilik türü, muhabirlere ilgi alanlarına yönelmeleri konusunda yardımcı olmakta ve editörlere de ek fayda (Peiser, 2019) sağlamaktadır. Bütün bu durumlar robot gazeteciliğinin hız avantajıyla ilişkilidir.

Yapay zekanın avantajları arasında ekonomik bazı parametreler de bulunmaktadır. Örneğin haber kavramını ekonomiden, sermayeden bağımsız konumlandırmanın çok zor olduğu günümüz dünyasında, robotlardan ekonomik olarak da faydalanmak elbette kaçınılmaz olmaktadır. Yapay zekanın tüketicilerin yönelimlerine ilişkin analizler yapabilme potansiyeli, ürün ve hizmetlerin sunum şekli ve bölgelerinde belirleyici olacaktır. Çünkü davranışsal profili çıkarılan tüketiciye yönelik reklam hedeflerinin belirlenmesi (Lemelschtrich ve Nordfors, 2004) mümkün olabilecek, bu durum da son derece büyük bir kolaylığa neden olacaktır. Dolayısıyla eğilimleri bilinen bir hedef kitleye aktarılacak olan haberin türü de rahatlıkla belirlenebilecektir.

Yapay zekanın haber içeriğini ilgi alanlarına göre kişiselleştirmeye olanak sağlaması da önemli bir avantajdır. Böylece belli bir konudaki habere ilgi duyan kişilerin, bir haber sitesine yönelmesi de mümkün olacaktır. Bu durum haber sitesi açısından da son derece avantajlı bir durum yatabilir. Elbette bu avantajın en önemli boyutu, durumun ekonomik yararları üzerinden şekillenmektedir.

OLUMSUZ YÖNLERİ KAPSAMINDA ROBOT GAZETECİLİĞİ

Robot gazeteciliği ve haberin geleceğine yönelik tartışmalar yalnızca bu gazetecilik türünün olumlu yanları üzerinden gerçekleşmemektedir. Robot gazeteciliğinin aslında bu alana dair bir tehdit olduğuna yönelik görüşler de değerlendirmeler arasında yer almaktadır.

Robot gazeteciliğini geçim kaynaklarına, çalışma ve yaşam tarzına yönelik bir tehdit olarak değerlendiren, insan gazetecilerin bu kadar kapsamlı bir veri toplama ve yazma sisteminde rekabet (Latar, 2018, s. 30) edebilmesinin son derece zor olduğunu belirten görüşler, başlıca eleştiriler arasında yer almaktadır.

Robot gazeteciliğinin en önemli dezavantajlardan biri de yanlış bilgiler içeren haberlerin kısa süre içerisinde büyük bir hızla yayılma potansiyeli oluşturmasıdır. Örneğin Quakebot'un bir depremi yanlışlıkla duyurması bununla ilgili örneklerden biridir. Robot fark edemediği için, eski bir depreme ilişkin haber hızla yayılmıştır. Bu olay, robotların insan incelemesine ihtiyaç duyduğu görüşünü kuvvetlendirmektedir. Çünkü robotlar insan bir gazetecinin anında tespit edebileceği hataları (Carro, 2018) tespit edememektedir. O nedenle yanlış bilginin bilinçsiz bir biçimde yayılması büyük bir ihtimaldir. Bu ihtimalin toplumların hassas değerleri üzerinde gerçekleşmesinin sonuçlarının ne denli vahim olabileceğini öngörmek de zordur.

Robotların, insan gazetecilerin yerini alamayacak olmasının en önemli gerekçelerinden bir diğeri de duygular olarak gösterilmektedir. İnsan duygularıyla var olan, gülen, üzülen, olaylar karşısında çeşitli refleksler gösterebilen bir canlıdır. Bu refleksler çoğunlukla yapılan haberin içeriğine de yansımakta, kullanılan kelime ya da görseller üzerinden kendini göstermektedir. Bu durumu robotlarda görmek ise en azından şimdilik mümkün değildir.

İroni, mizah, duygu gibi unsurların robotlara öğretilmemesi, robot gazeteciliğinin, insan gazetecilerin yerini (European Federation of Journalists, 2018) alamayacak olmasının en önemli nedenleri arasındadır. İçinde duygunun yer almadığı bir haber metninin okuyucu üzerinde ne

kadar etkili olabileceği de ayrı bir tartışma konusudur. Çünkü haberi duygulardan bağımsız düşünmek hayli zordur.

Temelinde kamu yararı bulunan gazetecilik kavramının en önemli çalışma alanlarından biri siyasettir. Kimi zaman tarafların keskin bir biçimde ayrıldığı siyaset arenasında yapılabilecek en ufak bir yanlış haber kitleleri kıskırtmak gibi bir sürece neden olabileceği gibi, sonucunu öngörmenin bile zor olduğu yıkımların da gerekçesini oluşturma potansiyeline sahiptir.

Teknoloji büyük kitlelere dezenformasyon yayma potansiyeline sahiptir. Sahte bir videonun, yanlışlarla dolu bir elektronik postanın önyargıları güçlendirme ve partizan bölünmeyi genişletme (Hsu, Myers, 2023) ihtimali bulunmaktadır.

Öte yandan politikacılar hesap verme sorumluluğundan kurtulabilir, görüntülerin gerçek olmadığı iddia edilebilir, sıradan vatandaşlar da sahte görüntüler yaratabilir. Ayrıca bireyler yalnızca tercih ettikleri kaynaklara inanabilirler (Hsu, Myers, 2023). Bu durum gerçek ve sahte arasındaki ayrımı çok bulanıklaştırabilir. Doğru bilgi kavramına olan inancın sarsılmasına neden olabilir. Bütün bu örnekler, robot gazeteciliği kavramının olumsuz yanlarını oluşturmaktadır.

ROBOT GAZETECİLİĞİNE YER VEREN MEDYA ORGANLARI

Robot gazeteciliğinin olası etkilerine yönelik tartışmalar devam etmekle beraber, bu gazetecilik türü artık haber arenasında kullanılmaktadır.

Yapay zekâ teknolojilerini kullanan yayın organlarından biri Washington Post'dur. Washington Post, ilk kez Rio Olimpiyatları sırasında görüçüye çıkan Heliograf'ı kullanarak, seçim gününde 50 eyaletteki sonuçlara rapor ve analiz sunmayı amaçlamış, ayrıca okuyucuların konumlarını da göz önünde bulundurmuştur. (The Washington Post, 2016) Bunun yanı sıra Japonlar tarafından, röportaj yapan, fotoğraf çekip ardından da hikayeler yazabilen bir robot gazeteci (Latar, 2018, s. 29) de bulunmaktadır.

Robotlar artık politikacılar tarafından da kullanılmaktadır. Kimi politikacılar hem sorulara ve saldırı içeren reklamlara anında yanıt verebilmek için hem de veri analizleri sayesinde kampanya maliyetlerini azaltmak (NYtimes)

için yapay zekadan faydalanabilmektedir. Örneğin Türkiye açısından Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) de yapay zekadan faydalanan siyasi bir örnektir. Seçimlerle ilgili aday belirleme işlemlerinde yapay zekadan faydalandıklarını belirten CHP Genel Başkanı Özgür Özel, yapay zekaya başvuran ilk parti olduklarını belirtmiştir. Ayrıca yakın bir gelecekte seçim kampanyalarının yapay zekâ tarafından hazırlanması da olasılıklar dahilindedir.

Siyasetten habere pek çok alanda kullanılan ve zaman içerisinde kullanım alanlarının da muhakkak genişleyeceği yapay zekâ, ortaya çıkardığı robot gazeteciliği kavramıyla beraber bazı öngörülerin dillendirilmesine de vesile olmaktadır. Buna göre ‘Pulitzer kazananın bir robot değil, robotları kullanarak Pulitzer kullanan bir gazeteci’ olacağı (Radcliffe, 2016) fikri bunlardan biridir. Teknolojiyi benimseyip, ondan doğru bir biçimde faydalanmak artık kaçınılmaz bir davranış biçimidir.

Robotlar artık yalnızca verileri anlamlı metinlere dönüştüren yapılar olarak düşünülmemelidir. Çünkü bu gazetecilik türünü algoritmalarla ibaret bir yazılım olarak görmek eksik bir yaklaşım olarak kalacaktır. Sürekli güncellenen, karşılıklı diyalog geliştirebilen robotların, insan gazetecilerin mesleğine ne yönde etkilerde bulunacağı yine zamanın olağan akışı içerisinde görülecektir. Bütün bunlar kapsamında, insansı robotların artmaya başlamasıyla beraber, bu robotları belki de insandan ayırmanın da çok zor olacağı bir teknoloji devrimi de gerçekleşecektir.

Çin’in insansı robotu da dahil, editörler, hikâye yazarları gibi örnekler gazetecilik alanında gittikçe daha fazla rol üstlenmektedir. Bu robotlar bilgisayar yazılımlarından oluşabileceği gibi, insansı bir görünüme de sahip olabilmektedir. Örneğin ‘Afgan Kâşifi’ gibi robotlar insan gazeteciler için tehlikeli olabilecek bölgelerde (Latar, 2018, s. 31) kullanılabilir. Bu durum gazetecilerin işlerini fiziksel olarak da kolaylaştıran bir örnektir.

Robotların ilk hallerinden insansı bir görünüme kavuştukları zamanlara kadar uzanan teknolojik serüvenler, robot gazeteciliği kavramının adım adım gelişmesine vesile olmuştur. Bu gelişmelerden biri 2010 yılında Northwestern Üniversitesi’nde yaşanmış ve ticari bir şirket olan Narrative Science akademik bir projeden doğmuştur. Bunun yanı sıra ABD, İngiltere,

Almanya da dahil olmak üzere pek çok ülkede artık benzer şirketler bulunmaktadır. Bu şirketler aracılığıyla robot gazeteciler geliştirilmektedir. Öte yandan Automated Insights da robot gazeteciliği alanındaki bir diğer (Latar, 2018, s. 34) isimdir.

Robot haberciliğinin uygulama alanlarının her geçen gün arttığını ve pek çok basın organının robotlardan faydalandığını söylemek mümkündür. Bu kapsamda Associated Press, Fox, Yahoo gibi isimler yazılımlara başvurmaktadır (Finley, 2015). Forbes, LA Times, The Guardian (Babacan, 2021, s. 78- 81) da robot gazeteciliğini kullanan yayın organları arasındadır. Ayrıca Washington Post'un Heliograf yazılımı da (Keohane, 2017) bir diğer örnektir. Öte yandan Bloomberg News de yayınlarında otomatik teknolojiden faydalanmaktadır. Şirketin kullandığı Cyborg sistemi muhabirlere yardımcı (Peiser, 2019) olabilmektedir. Bütün bu örnekler gazetecilik alanında yaşanan, yaşanması muhtemel yeniliklerin öncüsü niteliğindedir. Çünkü iletişim tarihi içerisinde her yenilik, kendisinden sonra gelecek olan büyük dönüşümlerin habercisi olmuştur. Alfabenin oluşturulmasından, yapay zekaya her buluş bu dönüşümlerin yansımasıdır.

Uyumaya gereksinim duymayan robotların insanlara oranla bazı avantajları olduğunu öne süren kimi yaklaşımlara göre bu robotlar önemli bilgileri kaçırmadıkları gibi örneğin finans sektöründe yönetimi ele geçirmiş (Carter, 2013) durumdadırlar. Bu durum elbette habercilik alanında da görülmektedir. Örneğin Çin'de Tencent tarafından geliştirilen Dreamwriter önemli bir örnektir. Bu algoritmayla yazılan bir haberde yetkililerin ve uzmanların analizlerinden alıntı yapılarak (Can, 2015) bir ekonomi haberi yazılmıştır. Ayrıca Dreamwriter 2016 Olimpiyat Oyunlarında hızlı bir biçimde yüzlerce haber üretmiştir (Latar, 2018, s. 37). Bütün bu uygulamalar robot gazeteciliğini aslında ne denli etkin bir biçimde kullanıldığının örnekleri arasında yer almaktadır.

Bugün pek çok medya organı tarafından rutin haberlerin yazımında kullanılan robot gazeteciliğinin zaman içerisinde haber yazımında gelişmişliğini daha üst seviyelere çıkarması muhtemeldir.

SONUÇ

Yeni iletişim ağı, içerisinde onlarca yenilik barındırmaktadır. Bunların en onemlilerinden biri hiç kuşkusuz yapay zekâ uygulamalarıdır. Bu uygulamalar gazeteciliğin dönüşümü üzerinde de etkili olmuş ve ortaya robot gazeteciliği kavramı çıkmıştır. Robotlar artık haber anlatısına dahil olmuş ve algoritmalar vasıtasıyla insan gazetecilerin işlerini yapmaya başlamıştır.

Toplumsal yaşama dahil olan her bir teknoloji, o toplumun sanattan siyasete, ekonomiden medyaya bütun alanlarını etkileme potansiyeline sahiptir. Algoritmalarından oluşan robot gazeteciliğinin de bu etkilerin bir göstergesi olduğunu söylemek mümkündür.

Robotların gazetecilik sektörüne girmesiyle beraber, insan gazetecilerin geleceğine yönelik tartışmaların başlaması da kaçınılmaz olmuştur. Çünkü bu gazetecilik türünün olumlu ve olumsuz bazı yanları bulunmakta, olumsuz yanlarından en dikkat çekeni de istihdam üzerindeki etkileri olmaktadır. Bir robotun rahatlıkla yazabileceği alanlardan, insanların el çekeceği öngörüsü dillendirilmektedir. Olumlu yanlarının en onemlileri ise hız ve zaman üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bugün Associates Press, FOX, Washington Post gibi yayın organları tarafından da kullanılan robot gazeteciliği en temelde hız konusunda büyük bir avantaj sağlamakta ve haberlerin anında aktarılabilmesi bir düzeni oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra binlerce verinin seçilip, işlenmesinde de kolaylık sağlamaktadır.

Robot gazeteciliğinin boyutlarına yönelik tartışmalar sürerken, dünya insansı robotları geliştirme yolunda hızla ilerlemektedir. Öyle ki robotlar artık basının karşısına çıkıp soruları yanıtlayabilecek düzeye ulaşmış durumdadır. Bugün haber anlatısı içerisinde, duygularının olmayışı yönüyle de ele alınan robotların gelecekte çok daha yaygın bir biçimde kullanılması muhtemeldir. Artık insan ve robot gazeteci karşılaştırmasının yapıldığı bu düzende, robotlara duygu içeren tepkiler vermelerini sağlayacak bir teknolojinin asla icat edilemeyeceğini söylemek de hayli zordur.

KAYNAKÇA

Babacan, H. (2021). Türkiye’de Yapay Zekâ Destekli Gazetecilik: Robot Gazeteciliğine Yönelik Yaklaşımlar, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.

Bhattacharya, S. (2021). Robot Journalism: A New Way of Reporting Breaking News, <https://www.analyticsinsight.net/robot-journalism-a-new-way-of-reporting-breaking-news/> Erişim Tarihi: 16.10.2023.

Can, Y. (2015). China’s Tencent Develops a Robot Journalist to Write News Stories. People’s Daily Online. Retrieved from <http://en.people.cn/n/2015/0911/c90000-8949019.html> Erişim: 14.11.2023.

Carro, B. (2018). Pros and Cons of Robot Journalism, <https://www.mediego.com/en/blog/pros-and-cons-of-robot-journalism/>. Erişim Tarihi: 17.10.2023.

Carter, C. (2013). Could Robots be the Writers of the Future?, <https://www.techradar.com/news/computing/could-robots-be-the-writers-of-the-future-1141399>. Erişim Tarihi: 14.11.2023.

Copeland, B.J. (2024). Britannica, <https://www.britannica.com/technology/artificial-intelligence>. Erişim Tarihi: 05.03.2024.

Engür, A. (2023) NTV. <https://www.ntv.com.tr/galeri/dunya/insansi-robotlar-bm-zirvesinde-dunyayi-insanlardan-cok-daha-iyi-yonetebiliriz,nH-aCxm5rkOdaU8UTH6JnQ/rL-jD2U6J0eRbDRgmGrMlA%20Adresinden%2020%20Aral%C4%B1k%202023>. Erişim Tarihi: 20.12.2023.

European Federation of Journalists. (2018). Robot Journalism – We should not be afraid, <https://europeanjournalists.org/blog/2018/06/05/robot-journalism-we-should-not-be-afraid/> Erişim Tarihi: 17.10.2023.

Finley, K. (2015). This News-Writing Bot Is Now Free for Everyone, <https://www.wired.com/2015/10/this-news-writing-bot-is-now-free-for-everyone/>. Erişim Tarihi: 14.11.2023.

Hsu, T & Myers, S.L. (2023). *A.I.'s Use in Elections Sets Off a Scramble for Guardrails*, , <https://www.nytimes.com/2023/06/25/technology/ai-elections-disinformation-guardrails.html>. Erişim Tarihi: 07.02.2024.

Keohane, J. (2017). What News-writing Bots Mean for the Future of Journalism. <https://www.wired.com/2017/02/robots-wrote-this-story/>. Erişim Tarihi: 16.11.2023.

Latar, N. L. (2018). Robot Journalism: Can Human Journalism Survive?, *World Scientific Publishing*, <https://www.worldscientific.com/doi/epdf/10.1142/10913>.

Peiser, J. (2019). The Rise of the Robot Reporter, <https://www.nytimes.com/2019/02/05/business/media/artificial-intelligence-journalism-robots.html>

Pınarbaşı, T.E. & Astam, F.K. (2020). Fırsat mı Tehdit mi? Özgürleşim ve Sınırlayıcı Alanları ile Yeni Nesil Gazetecilik. *Turkish Studies- Social*, 15(5): 2675-2692. <https://dx.doi.org/10.47356/TurkishStudies.45338>

Radcliffe, D. (2016). Did a Robot Write This Article? The Upsides and Downsides of Automated Journalism, <https://www.bbc.co.uk/blogs/academy/entries/e327bbb3-4bf8-4083-82ae-2153665535b1%20adinden>. Erişim Tarihi: 17.10.2023.

T. C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi. <https://cbddo.gov.tr/sss/yapay-zeka/#:~:text=Bu%20sebeple%2C%20yapay%20zek%C3%A2%3B%20sesli,%C3%B6ze%20stratejik%20%C3%A7a%20da%20kullan%C4%B1lmaktad%C4%B1r>. Erişim Tarihi: 07.02.2024.

The Washington Post, (2016). The Washington Post to use artificial intelligence to cover nearly 500 races on Election Day, [t.com/pr/](https://www.washingtonpost.com/pr/)

wp/2016/10/19/the-washington-post-uses-artificial-intelligence-to-cover-nearly-500-races-on-election-day/. Erişim Tarihi: 07.02.2024.

Türksat Bilişim, (2022). Yeni Sanal Evrem: Metaverse, <https://bilisim.turksat.com.tr/tr/blog-yazilari/yeni-sanal-evren-metaverse> .Erişim Tarihi: 20.11.2023.